

KONFERENCA DVEH DIKTATORJEV

Berlin je včeraj sporočil, da je Benito Mussolini zaključil štiridnevno konferenco z Adolfom Hitlerjem. — Mussolini je s svojimi vojaškimi in diplomatskimi veščaki odpotoval v Hitlerjev glavni stan. Konference so se pričele v sredo in so bile v soboto končane.

Mussolini je naprosil Hitlerja za konferenco vprico nevarnosti, ki preti Italiji od zaveznikov, ki zmagaajo v Tuniziji. Poročilo pravi, da je bila konferenca v Hitlerjevem "glavnem stanu." To pa more biti kjerkoli v Nemčiji, ali pa v Rusiji. Kratko poročilo prejšnjega tedna pravi, da sta se Hitler in Mussolini sestala na Brennerskem prelazu.

Konferenca se je vršila v času, ko se Nemčija in Italija nahajata v defenzivni vojni na vseh frontah. Uradno poročilo o konferenci tudi pravi, da sta Hitler in Mussolini razpravljala "o bodoči nevarnosti, ki preti od zapada ali pa od juga." Poročilo iz Hitlerjevega glavnega stana pravi, da je bil na konferenci dosežen popolni sporazum.

"Fuehrer in ti dve sta zopet izrazila svojo odločnost in odločnost svojega naroda, da z vsemi svojimi vojaškimi silami nadaljujeta vojno do končne zmage in do popolnega uničenja vsake bodoče nevarnosti, ki bi mogla prebiti evropsko-afriškemu predelu od zapada ali juga," pravi med drugim uradno poročilo.

"Skupni cilji obojih držav za obrambo evropske civilizacije in za pravice narodov do svobodnega razvoja in sodelovanja so bili zopet potrjeni." "Zmagajo narodov, združenih v trozvezi, bo Evropi zagotovila tak mir, da bo imel vsak narod priložnost sodelovati na podlagi skupnih interesov in pravične razdelitve skupnega blaga na svetu."

S Hitlerjem so bili feldmaršal Hermann Goering, vnanji minister Joachim von Ribbentrop, feldmaršal Wilhelm Keitel,

ŽIVILSKÉ CENE IN PLAČE BODO STABILIZIRANE

Washington, 9. aprila. — Predsednik Roosevelt je dejal, da bodo vzpostavljene takozvane stropne cene za vse živilske potrebe, ki so neobhodno potrebne za vsakdanje potrebe ljudi. James F. Brynes, ekonomski direktor za stabilizacijo, je pa rekel, da bo OPA najbrž mogla podati določeno navodilo glede stropnih cen v najkrajšem času. Cene mesa se določijo že sedaj.

Predsednik je dejal, da bo sicer v slučaju potrebe spreminjena cena tej ali oni živilski potrebi, toda v splošnem se bo skušalo uravnovesiti plače in

cene, da se s tem prepreči inflacija.

Direktor Brynes je izjavil, da bo po novem načrtu stabiliziranja cen moral imeti vsak živilski predmet svojo določeno ceno označeno, tako, da bo mogla slednja gospodinja biti svoj policaar glede uveljavljanja nove navedbe. Tudi bodo morale biti določene cene označene v vsakem oglašanju živilskih potrebščin.

Cene na debelo bodo uravnavane po potrebi, tako, da bodo farmarji dobili svoj pravični delež ako se cene tej ali oni komoditeti povzrajo na drobno.

tel, načelnik vrhovnega poveljstva, veliki admiral Karl Doenitz, general Kurt Zeitzler, šef generalnega štaba in Hans Viktor von Mackensen, poslanik v Rimu.

Mussolini pa je pripeljal s seboj generala Vittorio Ambrosio, šefa italijanskega generalnega štaba, vnanjega ministra Giuseppea Bastianija, Dino Alfieri, poslanika v Berlinu in več uradnikov italijanskega vnanjega ministrstva in več častnikov vrhovnega poveljstva.

Nemška časnikarska agentura DNB neznana, da je Mussolini s svojim spremstvom prišel 7. aprila popoldne na železniško postajo blizu Hitlerjevega glavnega stana.

"Fuehrer je čakal svoje goste in jih kar najpristojneje pozdravil," pravi poročilo.

Od kar se je pričela vojna, je bil to že 12. sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem.

Poročilo Transocean Agency pravi, da sta Hitler in Mus-

solini z železniške postaje takoj odšli v Hitlerjev glavni stan, kjer sta se razgovarjala ves popoldne. Von Ribbentrop in Bastiani pa sta imela konferenco za sebe. V sredo zvečer je von Ribbentrop priredil velik sprejem za celo italijansko delegacijo. Von Ribbentrop je imel tudi posebno konferenco z Mussolinijem.

Nemški in italijanski častniki so imeli ves čas posebne konference.

Ameriški Rdeči križ veliko pomagal Angliji

London. — Od začetka te vojne pa do konca meseca februarja letos, je ameriški Rdeči križ dostavil Angliji 30.433.000, kakor je razvidno iz poročila Harvey D. Gibsona, načelnika organizacije Rdečega križa.

Zavezniki zedinjeni v načrtu za povrnjenje naropanega imetja po vojni

London. — Zavedajoč se dalekosežnega roparstva katerega so vršili in še vršijo v zasedenih deželah naciji, so se združeni narodi zedinili v načrtu za povrnjenje nakradenega in naplenjenega blaga in imetja.

To je poročal pred lordsko zbornico v Londonu Viscount Simon, lord kancelar.

Simon je izjavil, da ko so zavezniški izvedeli, da pošiljajo naciji del naropanega imetja in s tem je nameraval uničiti njihovo bodočnost. In radi tega je treba dati Hitlerju vedeti, da bo plačal in povrnil njegov glavni cilj je bil potisniti premagane narode k tlom tako, da se ne bodo mogli več dvigniti, kot samostojno ljudstvo in s tem je nameraval uničiti njihovo bodočnost. In radi tega je treba dati Hitlerju vedeti, da bo plačal in povrnil

naplenjeno blago in imetje ter umetnostne dragocenosti.

Viscount Simon je dejal, da bi bila zavezniška zmaga nepopolna, ako bi se dovolilo osi-
šnim silam, da obdrže naropano imetje in bogastvo, ki je bilo na tako ogaben način uropano premaganim ljudstvom. Iz tega razloga bo Anglija podpisala svoje zavezničke ter jim nudila praktično pomoč z ozirom na povrnjenje vsega imetja, ki se ga bo moglo dobiti in prepoznati kot uropano v katerikoli zdaj podjarmljeni deželi.

Angleži so napredovali 27 milj

Angleška osma armada je od Sfaxa že prodrla 27 milj proti severu in je šla skozi La Hencha na potu v Soussse. Skupna ameriško-angleška armada si je prebila pot skozi Fondouk prelaz ter je takoj pričela obkoljevati sveto mesto Kairouan.

Jasno je sedaj, da se je Rommel izjalovil poskus braniti osrednjo Tunizijo in se sedaj pričel konec kampanje v bojih za Tunizijo. Rommel naglo gradi utrdbe na črti severno od Enfidaville, kjer hoče braniti zavezniško prodiranje v severno Tunizijo.

Včeraj so bili zavezniški oddaljeni samo še 10 milj od Kairouana, kjer se nahaja slavna mohamedanska mešija.

Na vseh frontah zavezniški napredujejo z različno naglostjo. Kot vedno, pa osma armada najhitreje prodira.

Ruski aeroplani napadli Koenigsberg

Rusi so se pridružili zavezniški splošni zračni ofenzivi in so sinoči bombardirali Koenigsberg, prestolico nemške Vzhodne Prusije.

"Naši aeroplani so napadli Koenigsberg in so bombardirali več industrijskih in vojaških predmetov," pravi poročilo iz Moskve. "Letalci so videli več velikih požarov in razstrelb. Vsi naši aeroplani so se varno vrnili."

Znani ruski guerilec ubit v akciji

Moskva, 10. aprila. — List "Izvestja" je prinesel vest, da je bil ubit v akciji Konstantin Zaslounov, znani beloruski guerilski vodja, ki je razstrelil na cesti 178 lokomotiv in razbil 50 vlakov ter pobil nešteto Nemcev. Zaslounov spomin bo živel med ruskim ljudstvom, kot spomin junaka, ki je doprinesel domovini nezmerno koristi ter nato položil na njen oltar tudi svoje dragoceno življenje.

Armada posegla v stavko v Avstraliji

Avstralska cenzura je te dni dopustila, da je bilo obelodaneno dejstvo, da so ameriške in avstralske čete prevzele razlaganje ladijskih tovorov medtem, ko so pristaniški delavci oklicali stavko. Reuterjeva agencija je omenila, da so bile delovne razmere vzrok stavke, toda podrobnosti o tem ni nobenih. United Press je omenil, da so vojaki za 35% hitrejši v opravljanju pristaniškega dela, kakor pa regularni pristaniški delavci. Poročilo obeh agencij naglašata, da se stavka že krha.

Nepotrebnost trošenje denarja v vojnem času je podzvestna sabotaža. Vojna produkcija potrebuje vaše dolarje, zato kupujte vojne bonde, namesto, da trošite denar po nepotrebnem.

STRAHOVLADA NA GRŠKEM

Iz Washingtona je poročala agentura ONA, da grška vlada v izgnanstvu je pred kratkim naznanila, da so okupacijske oblasti v Grčiji pobile dozdaj že 20.000 oseb, dočim se nahaja nešteto tisočev v koncentracijskih taboriščih. Guerilsko vojskovanje in podtalno delovanje se nadaljuje.

Na stenskih ulicah so nacistični in fašistični tanki streljali na demonstrante in ubili preko 20 oseb.

SATELITI OSIŠČA SITI VOJNE

Newyorški dnevnik PM podaja poročilo iz Washingtona, ki pravi, da tamkejšnji diplomatični krogi govorijo, da so trije balkanski sateliti osišča — Madžarska, Bolgarija in Rumunija — do grla siti vojne in da že poiskujejo vsaj deloma odvrniti teži približujočega se poraza in preko nevtralnih kanalov iščejo možnosti mirovnih pregovorov.

Z nepobitno sigurnostjo pa se more trdit, da zedinjeni narodi ne bodo hoteli niti razpravljati, niti poslušati teh mirovnih ponudb. Brezpogojna predaja, oznanjena na konferenci v Casablanci, se nanaša ravno tako na balkanske satelite, kakor na velike partnerje osišča, Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Od navedenih treh balkanskih držav, je Rumunija ona, ki je največ trpela. Njene armade so bile decimirane na ruskem bojišču, a njeno gospodarstvo, ki ni nikdar bilo cvetoče, je zdaj popolnoma propadlo.

— Jugoslav Information Center

Mehika pripravlja sprejeti lojalistične begunce

Mehiška vlada je izjavila, da je pripravljena napraviti prostor za begunce lojalistične Španije, kateri se sedaj nahajajo v Severni Afriki. V tekni so že priprave za prevoz beguncev, kakor je poročala radio postaja BBC in CBS.

Po radiju je bilo rečeno, da je teh beguncev tri tisoč, iz drugih virov pa je bilo poročano, da jih je več kot 20 tisoč.

Charles Cillingwood, korespondent CBS je dejal, da dočim bi šli španski begunci v Mehiko, bi se poslalo ostale politične jetnike, begunce ter internirance, ki so sedaj v Severni Afriki, v civilna dela ali pa bi se pridružili tko bi tako hoteli, britskim armadnim pionirskim korom.

Nemcem je treba novih sužnjev

New York World Telegram je poročal dne 7. aprila po United Press dobljeno vest, da je nemška poročevalna agentura Transocean včeraj javila preko radija, da je v Beogradu izšla naredba za vpoklic letnikov od 1908 do 1911 za prisilno delavno službo. Kakor znano, so bili letniki 1912 do 1921 že prej poklicani na nabor.

(Akoravno se še vedno nahaja v nemških ujetniških taboriščih na stotine Jugoslovancev, sposobnih za vojaško službo, so torej Nemci zdaj pobrali še novih štirinajst letnikov. — op. JIC.)

KO SO PRIŠLI ZAVEZNIKI V AFRIKO

Domačini pomagajo pri izkrcavanju zavezniških čet v Severni Afriki.

Uradni začetek kampanje za Drugo Vojno Posojilo

Danes zvečer v Carnegie Hallu v New Yorku bo uradno otvorjena kampanja za Drugo Vojno Posojilo za newyorški okraj.

Col. Horace W. Shelmier, na štabu gen. Arnolda, poveljnika zračnega oddelka ameriške armade bo se udeležil zborovanja in kampanjo uradno otvoril. Med drugimi govorniki bo tudi Col. Percy G. Black, ki je poveljeval izkrcavanju ameriških čet v Casablanci v Afriki. Col. Black bo poročal o položaju v Afriki.

Lowell Thomas, znani radijski poročevalec, Miss Madeline Carroll, znana filmska zvezdica; Miss Helen Jepson, operna pevska, bodo tudi se udeležili zborovanja in bodo tudi na o sporedu. Tudi znameniti gledališki in kino-igralce Raymond Massey bo navzoč.

Newyorčani bodo imeli nekoj prvo priliko slišati Simfonično godbo iz Air Forces Technical Training Command v Atlantic City, ki je priznana za najboljša godba v armadi Strica Sama v sedanjem času.

Papež nakazal dar za francoske vojne ujetnike

London, 10. aprila. — Pariški radio je naznanil, da je papež prispeval 800 tisoč frankov za pomoč francoskim vojnim ujetnikom.

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za tiskanje za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni sobotni, nedeljni in praznični

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

MUCENISTVO SLOVENIJE

V petek smo na prvi strani "G. N." objavili radijsko poročilo Raymonda Gram Swinga z dne 6. aprila o strahotah, ki jih mora prenašati jugoslovanski in še posebno slovenski narod pod nemškimi in laškimi trinogi. Da bi pa tudi sinovi in hčere naših čitateljev saj nekoliko vedeli, kaj se godi v deželi njihovih starišev, prinašamo v naslednjem originalni Swingov govor po radio v angleščini:

Of all the peoples who hear the thunders of war from Africa and from the heavy Allied bombings in Germany and Italy, none can listen with a sharper catch of breath than those in Yugoslavia.

Today is the second anniversary of the German attack on Yugoslavia. The two intervening years have given that land an experience of barbarism, at the hands of the Germans, the Italians, and the Hungarians in particular, that ties with anything in the most sanguinary centuries of the past. It is no doubt, idle to try to compile a catalogue of savagery, and say, it was dreadful in Poland, but it was still worse in Slovenia and Serbia. Certainly the reports of butchery and bestiality which are adequately authenticated, are not suitable for broadcasting. But if it is horrible it is also unescapable it is there, it is part of current history, and it will shape history to come.

The dry statistics of what happened in Slovenia can be reported. Slovenia was a thoroughly decent, little country of two million people, as peaceable as any in Europe. Germany took part of it, Italy took a part. Hitler ordered simply that the German part was to be Germanized. So eighty five thousand people were deported to Axis countries, their places taken by the Germans. A further thirty one thousand were deported to Serbia, and eight thousand children were taken from their parents and sent to unknown destinations. A further eight thousand simply disappeared, some of whom may be living. Beyond this it is estimated that eighteen thousand men were taken away to forced labor, another eight thousand to concentration camps, two thousand were killed in so-called action against communists, and eight thousand girls were forcibly recruited and sent to unknown destinations. The missing, of course, include all the known leaders in every field who were to be found on Slovene soil. The hostages killed as such in military executions number fifteen hundred. It adds up to one person out of five in the German part of Slovenia having been killed or led away in slavery.

The Italian part of Slovenia has fared no better. Thirty-one thousand males have been deported, three thousand have been killed in so-called action against guerrillas, nearly eight hundred hostages have been shot, another six hundred and fifty have been killed by secret Italian agents, and those who have disappeared or are presumably in prison come to more than six thousand, this from a population of two hundred and thirty one thousand, or again one person in five.

The Italian military administration has been just as ruthless as the German. Mussolini himself said last July in Gorizia that he was going to apply to the Slovenes the law of the Roman emperors, who ordered that all males of hostile tribes must be killed.

The massacre of Serbs by the Hungarians in town after town and village after village, and the tortures inflicted are matters of record. So, are conditions in concentration camps. In January a year ago virtually all Serbs in Hungary itself were killed. Toward the end of January Hungarians went on a rampage in Northern Serbia, committing such excesses that word came back to Hungary and gravely disturbed the public, which was pacified with assurance that energetic measures have been needed to preserve order. It has been estimated that in that month the Hungarians killed more than ten thousand people. No doubt resistance in these districts played its part in giving the invaders ground for strong measures, but as a rule strong measures came before the resistance. It stands to reason that civilians do not take to the woods to live the life of guerrillas, hunted like beasts if they fall into the hands of their captors, unless they are driven to it by despair and rage. The Germans and Italians tried not only to cow these people with calculated terror. They wanted to deprive them of all their leaders. They wanted to be rid of the fighters. At first they were not thinking ahead, except to the time when they would colonize these lands with their own folk. But now a new motive plays in the policy of the tyrants. Yugoslavia may well be on the lanes of the march the Allies will take into Europe. And these intrepid sons and daughters of Yugoslavia, who they themselves have goaded and brutalized into open resistance, are becoming a sharpening menace.

On the anniversary of the attack on Yugoslavia, it

would be appropriate to say no more than, this country like Greece made its contribution to the Allied cause early and did so without counting in material dividends from spiritual investment. But it is well to remember, too, that no land has been more bestially and systematically racked and tortured, and that the flame of courage that burns there feeds on no outside help, in the world today or ever. If people like the Yugoslavs could have been trodden and tramped into submission. Hitler might have created a unified Europe within his European fortress, and won his war. As it is, he has his fortress, and it encloses people seething with as deep a hatred for tyranny as the world has ever seen.

V vojni industriji ali v vojski

Kdo bi moral iti najprej v vojsko, oženjeni možje z odvisnimi otroki ali same, ki delajo v vojni industriji?

Dokler poklicne oblasti ne najdejo odgovora na to vprašanje, ni mogoče rešiti problem ljudske sile naroda. Nabornost oblasti bolj in bolj se nagibajo k mnenju, naj nujno potrebni vojni delavci (essential workers) samci ali ne, ostanejo pri svojem delu. Paul McNatt, načelnik War Manpower komisije hoče držati poročene možje, ki imajo otroke, izven vojske, kolikor dolgo mogoče.

Kako stališče bo končno prevladovalo, je vprašanje časa ali rastoč število washingtonskih neodločnih krogov porokuje, da tekom meseca maja bodo nekateri naborni odbori poklicali za vojno službo poročene možje z otroci, ako do tedaj ne bodo zaposleni v bistvenem vojnem delu.

Kriza položaja ljudskih sil nastaja iz potrebe uprave, ki hoče letos dobiti dodatnih 4,200,000 mož za vse panoge vojne službe, tako da se vojna moč poveča na 10,800,000 mož. Letošnjo pa industrija zahteva dodatnih 3,600,000 delavcev pred koncem tekočega leta, da se poveča produkcija vojnega materiala. In tudi farmariji kličejo za več delavskih moči.

Dva rešitev tega problema utegne priti že ta mesec. Zadeniš od 1. aprila, vsi moški vojaške starosti od 18. do 37. leta — ki so zaposleni na delu, ki je bilo označeno kot "neodložljivo" (not deferrable) imajo 30 dni časa, da si poiščejo delo v "bistveni" industriji, bodisi na svojem lastnem prizadevanju ali potom registriranja pri federalni posredovalnici dela. To vključuje poročne možje, one, ki imajo otroke ali druge odvisne sorodnike in samce. Ako se kdo do maja

ni potrudil dobiti tako delo, ki se amatra bistveno za vojno, bo brzkonice vpoklican v vojsko brez ozira na svoje družinske zveze, le da je telesno sposoben. Dokler ne pride posebno navodilo s strani vrhovne naborne oblasti, bodo lokalni naborni odbori tudi nadalje določevali, komu naj se dovoli odložitve, bodisi radi tega, ker dela v bistvenem delu ali ker ima ženo in otroke. To seveda ne dovede do enakega postopanja širom dežele, kakor ga ni bilo niti v preteklosti in komisar McNatt je izjavil, da enakost postopanja je nekaj nemogočega. Splošno pa se pričakuje, da vpoklic očetov se bo vsilil približno po sledečem redu:

Prvič: očetje, zaposleni v delu, ki ga War Manpower komisija označuje kot neodložljivo (non-deferrable).

Drugič: očetje, zaposleni v delu, ki ni označeno niti kot "neodložljivo" niti kot "bistveno".

Tretjič in v skrajnosti, očetje, zaposleni v delu, označenem kot bistveno (essential). Predno se to zgodi, bodo brzkonice samci, zaposleni v "bistvenih" industrijah, že povzročili vpoklica.

War Manpower Commission poudarja, da je važno določiti, naj si ljudje poiščejo delo v bistvenih industrijah je nedavno opozoril, da vsi ljudje, ki tega ne storijo, bodo avtomatično postavljeni v naborni razred A-1.

Razni merodajni uradniki so mnenja, da čim začne vpoklic očetov, se vpletje nadaljni red, po katerem bodo vpoklicani tako, da pridejo najprej na vrsto očetje z enim otrokom, potem z dvema otrokoma ali več in da tudi starost pride v poštev, tako da mlajši očetje bodo vpoklicani pred starejšimi.

Vse to seveda povzročil pri-

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571 — Na Marijancu, polka
Kje so moje ročice
Marička pegla — polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575 — Terezinka polka
Na planinah — valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za ton, centik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH, Inc., 463 W. 42nd St., New York

vojaške težave mnogim delodajalcem, ki jim ne preostane nič drugega, kakor nadomeščati delavce z ženskimi ali moškimi brez starost 37 let. Prebivalstva v starosti med 38 in 46 letom je približno 7,000,000 moških in ni izključeno, da tudi ta rezerva utegne biti kasneje načeta od nabora za vojsko ali za njeno industrijsko delo.

HIMEN

V soboto sta se poročila upravnika "Glasa Naroda" Mr. Anthony F. Svet in Ana Konchar, hči ugledne slovenske farmarske družine iz Maryland, N. Y. Nevestin oče je doma iz Litije na Dolenskem, mati pa iz Kamnika na Gorenjskem. Želim, da bi novemu zakonskemu paru vedno sijalo sonce sreče. — Čestitamo.

DRUGA KAMPANJA ZA VOJNO POSOJILO

Za časa, ko tunizijska kampanja prihaja do vrhunca in preti invazija evropskega kontinenta, vlada Združenih držav začela svojo največjo finančno kampanjo v zgodovini — za 13 milijonov dolarjev, da se financira vojni napor.

Vsak poznavatelj gospodarstva se zaveda, kak vpliv bo to imelo na domači fronti in tudi na bojiščih samih. Ako kupna sila se ne spravi za nakup vojnih bonдов in znanik, tej deželi preti inflacija in tako nekontrolirana inflacija bi uničila našo celo ekonomijo — denar bi postal brez vrednosti vsled nastročevanja, štednje bi izgubila, produkcija bi se skrčila, zmaga sama bi bila v nevarnosti.

Dežela bi imela letos približno štirideset milijonov dolarjev na razpolago za investicije čez tekoče stroške. Ta denar se lahko postavi na delo na razne načine. Vojne hranilne bonde, hranilne note za davke in zakladnične obveznice. Dodatno zakladnica Združenih držav nudi razne nove obveznice na prodaj namenjene za ljudi, katerihkoli gospodarskega razreda.

Trinajst milijonov dolarjev se mora dobiti, da tovarne izdelujejo tanke, letala in topove da se prehranijo in oblačijo ter prevažajo ljudje, ki bodo rabili to orožje.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

NEHVALEŽNOST JE PLAČILO SVETA

Maksim Litvinov, sovjetski ambasador v Zedinjenih državah, je pred nekaj časom obelodanil dejstvo, da sta bila v Sovjetski Rusiji usmrčena dva poljsko-židovska delavska voditelja, Henrik Erlich in Viktor Alter. Sovjeti bi bili kaj lahko to vest zadržali tja do konca vojne ali očitno se jim to ni zdelo potrebno, čeprav so vedeli, da bo vstala proti temu vihra protestov od strani očitne in prikrite Rusije neprijazne struje delavskih in drugih voditeljev.

Vihra je tudi res vstala in v listih smo skozi več tednov lahko čitali o shodih, ki so bili sklicani zato, da ameriško delavstvo protestira in ožigosa sovjetsko vlado zaradi umora zgoraj omenjenih voditeljev.

Vprašanje seveda je, koliko je v resnici protestiralo ameriško delavstvo, kot tako in koliko so protestirali samo voditelji, ki so preželi z mržnjo do Sovjetov.

Imena Chanin, Dubinsky, Cahnan, Niebuhr, William Green, Leo Krzycki, La Guardia, senator Mead, kongresnik Voorhis, itd., so marsikoga mahoma zasleplili, češ, glejte, saj res protestira židovsko delavstvo in njegovi glavni voditelji, s katerimi soglašajo tudi druge vplivne osebe v delavskem svetu in v političnem javnem življenju Amerike.

Kdor pa more v času vojne zmede in vihravosti nekoliko premisliti o teh stvareh ter pretehtati situacijo z več strani, ta se je tekom teh histeričnih izlivov protestov in žigosanjanj, kako da so se vendar dali potegniti nekateri tako znani ljudje, ki bi se morali najbolj paziti, da ne zapadejo vsaki očitni ali prikriti propagandi.

Razsodnost v tem oziru je pokazala organizacija CIO, ki je uradno obsodila javne proteste proti Sovjetski Rusiji ne podlagi teh usmrtitev, čeprav se je ta organizacija, James B. Carey, pridružil William Greenu v protestiranju in je sedel podpredsednik, E. M. I. Rieve na odru tekom protestne shoda v New Yorku. Celo organizacija kljub temu ni hotela biti odgovorna za dejanja nekaterih glavnih uradnikov organizacije, ker Joseph Curran, predsednik industrijskega unijskega sveta v New Yorku, je izjavil, da ti protestni shodi stremijo za razdvajanjem v vrstah združenih narodov in vladajo ameriško delavstvo v nasprotje, ki more slabo vplivati na doprinos delavstva k vojni.

Glede Erlicha in Alterja pa je znano toliko, da sta bila predstavnika Socialno-demokratske federacije, katero tvorijo v Ameriki razni begunci in ubežniki iz Avstrije, Rusije in Nemčije in h kateri pripadajo tudi Američani in drugi. Ta skupina je zalagala svoja predstavnika z denarjem, katerega je pomagala spraviti do njiju poljska ubežna vlada, katere je proti - ruska in protizidovska. Te stvari so bile objavljene v tisku in iz njih je razvidno, da Sovjetska Rusija, ki je zmožna voditi tako ogromno vojno proti osovražcu, ki stavi proti njej vse svoje sile, je zmožna tudi razsojati kdo so njeni prijatelji ali pa sovražniki, kadar izreče smrtno obsodbo. Če Sovjeti ohranijo in rešijo življenje milijon židov, imajo menda tudi pravico, da branijo svoje deželo in svoje interese pred židovskimi voditelji, ki bi hoteli na spreten in prikrit način vrtati proti njej od znotraj ... saj vendar vemo, da gočim so bili po drugih državah petokoloniisti celo na najvišjih državnih mestih, ni imela Rusija pete kolone, katere bi bila utrla Hitlerju in njegovim podpornikom pot do bitre zmage nad Rdečo armado in nad ruskim ljudstvom.

V Rusiji ne prakticirajo anti-semitizma in ne ločijo židov od ostalih po nacijskih metodah, toda kdor pride v Rusijo z namenom, da pomaga strnoglavi sovjetsko vlado, zapade nevarnosti, da bo padel sam v jamo, katero je kopal za Ruse — tako se je zgodilo očitno Erlichu in Alterju in zato njiju pristajali delajo sum ter hočejo prikazati sovjetsko vlado kot preganjalko židov in zatiralko svobodne delavske misli in ideje. Toda maska je prozorna in ameriški delavci imajo tudi precej razuma, zato povečini sodijo Ruse in njihovo vlado po odporni, ki ga združeni vodijo proti skupnemu sovražniku in ne po kaki sliki, ki bi jo hoteli delavstvu predočevati ljudje iz katerih gleda nevaležnost v času; to je posebno židovsko ljudstvo na evropskem kontinentu predmet popolnega iztrebljanja.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADRŽEJSTVO ... POLJEDELSTVO

The Garden Encyclopedia

Cena knjige:

\$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani —

750 slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE stvari in ilustracij!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Ni visokih besed — vse je jasno, razločno, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

Združeni narodi potrebujejo ves odvisni živež, ki ga je mogoče pridelati v Ameriki ... Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati VICTORY VRT. Pripravite se za to delo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM-KAR ŽELITE PRIDELATI! 10,000 članov vam podrobno pojasni vse o vrtinarstvu, o saditvi in sejanju, o gojenju in oskrbi vrta. Najboljše pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE: nova metoda za umetvanje škodljivcev, gojenje divjih rastlin, nove sestavine cvetlic — Abecedno kazalo vam pove takega, kar želite. Prirejeno za vsako posebej v Združenih državah, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEYMOUR, B. S. A., poznani oče v vrtinarstvu, ki ga cenijo vrtarški izvedenci.

JUGOSLAVIJA, dvigni se!

Zarobljeni narodi vdarjajo nazaj!

Naciji umirajo, kadar se junaki civilisti masirajo nad svojimi zatrtimi. Oglejte si, kako je naredila Norveška v

"EDGE OF DARKNESS"

z naslednjimi igralci:

Errol FLYNN Ann SHERIDAN Walter HUSTON
Morris CARHOWSKI Judith ANDERSON Ruth GORDON

In v velikem osebnem nastopu

Jan Savitt in njegov orkester, Ethel Waters, Berry Bratley in Bob Dupont

STRAND THEATRE BROADWAY & 47th ST., NEW YORK

Kjer so TOBRUK in GABES in SPAX in MARETH ČRTA, JE ROMELOV GROB — JE UPANJE ZA SVOBODNE LJUDE POVSOD. Oglejte si "NAJVEČJI VOJNI FILM, KI JE BIL KDAJ NAREJEN!"

— N. Y. Mirror.

"DESERT VICTORY"

Prične se JUTRI, 13. Aprila.

GLOBE THEATRE Broadway in 46th St., New York

NEBO GORI

ROMAN. — Spisal: IVAN ALBRECHT.

3

Zunaj na polju, ki loči vas od trga, se je Foltan domislil, da se mu zdaj prav za prav nikamor več ne mudi. Dan se je že nihal na večer, pripeka pa je bila še vedno moreča. Čez in čez je vse molčalo in mirovalo v dušeci soparici.

"Bo še kaj neurja," je sedel Gomilarjev na kup gramoza ob cesti in se zagledal proti Macnu in na Zavrih, kjer bi lahko sedaj imel dom, ko bi se ne bilo vse tako peklensko zasukalo. Kakor prej v razoru, je začelo tudi sedaj grebsti v njem, a nazadnje so se vse misli strnile v sliko o Mojci.

Saj sem res prismojen," se je zdajci vzdramil v resničnosti. "To morebiti dela vreme."

Spomnil se je, kako nestrpno čaka mati in hči, pa se je napotil dalje. Po nekaj korakih si je premislil. Pri mogočnem hrastu, kjer se v ceste odcepi pot na vas, je preskočil živo mejo in se zleknil v travo. Domov ne pojde, dokler ne pozvonijo z bogom. Doma je samo jok. Nemara je tudi Cila pozabila povedati gospodom in bo morda še nazaj.

Zdaj je že robantisti sam zase, ko se končno oglasi zvon. Ljudje, kar jih je bilo na polju, so se vzravnali in se jeli ozirati, komu je namenjena zadnja popotnica. Foltan pa se je samo pretognil bliže k hrastu.

"Mojcaj ne bo mogla Mojca reči, da nisem prav opravi." Počakal je toliko, da je prišel župnik s cerkovnikom mimo. Kakor je bil sicer mrtov, je vendar pokleknil in skozi živo mejo kuka na cesto. Za duhovnikom je nihalo nekaj starih ženic in kopica otrok, ki so z radovednimi očmi čakali, kdo ve česa. V kratkem predelku za temi je Foltan zagledal Kurta Kornbrennerja, mladega kancelista s sodnije. Šel je sam zase in se pogovarjal z drobnimi palčkami. Gospodski, ves polizan, s slavniki na glavi, in z razigranim smehom v očeh je stopical po prašni cesti in si skozi zobe brundal nemško popevko. Gomilarjevemu je pognalo vso kri v glavo.

"Tak se zmeraj ni kraja," je že hotel pobrati kamen in spodripiti gizdalina. Pritepenec se smuča okoli Mojce. Seve, da bi se znorel kakor vsi takile tiči, potlej bi ga pa vzela noč. Če je deklet res tako zamračena, mu bo že on posvetil. Tako bo mlačni plavce bežal, da se še v Celovcu ne bo utegnil ustaviti.

Kakor ris se je po vseh štirih skozi mejico splazil na cesto in se šele pomiril, ko je videl, da Kornbrenner n zavi na Dole, ampak na spodnjo pot in proti Vesci. Tam naj se le oblikuje, če je katera tako zavrnjena, da ga mara poslušati. Saj ga nobena ne bo. Glinske so nasukane. Se povodnega moča so spjale, da si je šape privrtnil.

S to tolažbo je dober lučaj za popotnico počasi tudi Foltan krenil na vas. Gledal je v tla in nihalo kakor kos prsti, ki se utrta kje v gorah. Bojažče zvončkanje ga je spomnilo kako so pred tremi leti drvarji prinesli na nosilih iz vej očeta domov iz selskih gozdov. Oplazila ga je bila bukev, aa se mu je stemnilo in nikoli več posvetilo na tem svetu. Mati Zala je tedaj omedlela, Mojca se je tresla kakor postojna nad poljem. Tilda in Šimen sta ihto goltala, oče pa je ležal s pririto glavo in hropel. Včasih je odprl oči, pa mu jih je koj zavilo in je bilo videti, kakor da hoče vstati. Sinu je še zdaj pred očmi, kako je tedaj vselej zazijala rana na glavi in so izmed las in krvi bele izstopili mozgani. Takrat je Foltan v sebi začel brezimen krik. Silna teža, ki jo je dotlej vse življenje nosil v sebi, se je preklala na dvoje in nekaj bridko toplega je šinilo iz razpoke. Kričal bi in rjul pa je samo brez moči goltal in v očeh so se mu zasvetile solze. Z obema rokama je prijel očetovo, že omrzel roko in si z vsem bitjem zaželel besede, ene same besede iz očetovih ust. Boštjana pa je že stresal kri, ki se je ponavljal v vedno krajših presledkih. V hiši v veži in še pred hišo je bilo polno ljudi. Vse je klečalo in molitev je drgetala po vzdušju kakor ječanje rasti v gozdu, kadar proti vihar. Iz čuma je Foltana nena-doma zhotel sikajoč šepet:

"Jejš, še norca smrt presune — —"

To je bilo v trenutku, ko je očeta silovito straslo. Sina je hkratu oplazila trda beseda, ki je merila nanj in očetova usoda, ki se je dopolnjevala. Vsa teža se je spet zgrnila in strisnila v Foltanu. Videl je še solzo, ki je iz očesnega kota četu počasi polzela po licu, pa se je sunkoma preril skozi klečajoče in planil naravnost v gozd.

Pod klanem kraj vasi se je Foltan zaletel v oslepele Kranjščike, ki je s palico tipala proti Gomilarjevi hiši. Stanka je zavrisčala. Foltan pa je kakor v strahu zarenčal.

"Komu je pa zvonlo?" ga je vprašala stanka, ki ga je spoznala po glasu.

"Babjim jezikom," se je obregnil in zavi na gozdno pot. Mahoma so mu bili ljudje odveč. Gnalo ga je v samoto, kjer nihče ne vprašuje, v mir visokih borov, ki brez česed pripovedujejo in božajo sree.

Slišal je še, da sta utihnili zvonček in jok. Nemara se je Mojca le prehitro ustrašila in ne bo nič budega. Z ovinka pred gozdom je videl, kako ženske čakajo pred bajto. Otroci, ki so ga zagledali, so se plaho prazgubili, ko jim je požugal s pestjo. Kaj neki hodi otročad zijala prodajati, ko je za samo nadlego!

Z zapada je potegnil močan veter. Drevje se je upogibalo in ječalo, nebo se je počenjalo naglo temniti in ptiči so hiteli v zavetje. Tu in tam se je iz dalje odbil grom in je blisk obližnil oblake. Mimo Foltana je hujšnila srna in bežala v gore.

"Saj res, na živino sam čisto pozabil," se zdajci domislil čkatec in se v teku spusti proti domu. Pred bajto za trenutok obstane. Otrok ni več in tudi ženske so se razgubile, okna so zagrnjena, iz veže pa je še slišati govorjenje. Kakor senca se Gomilarjev pomizne mimo vežnih vrat in zavije v hlev.

(Nadaljevanje prihodnjik).

Ameriški glas o trpljenju in nalogah Jugoslavije

(JIC.) — Znani ameriški radio komentator Hans Jacob, je posvetil dne 6. aprila del svojega govora Jugoslaviji. Nava-jamo nekatere značilne izveč-ke.

Govornik je naprej poročal o dogodkih na različnih frontah in razpravljaj o možnosti zavezniškega napada na evrop-sko obalo Sredozemskega mor-ja in potam je nadaljeval:

"Jugoslovani, tam onkraj Jadranskega morja, niso ni-kdar priznali svojega poraza, kakor ga niso priznali Grki, katerih kralj se ravno zdaj na-haja v Aleksandriji.

"Dne 1. aprila 1941 je naci-stična Nemčija napadla Jugo-slavijo. Boj je bil preveč ne-enak in Jugoslavija je bila po-ražena na boju na polju. Toda kljub temu je nadaljevala svoj boj in je danes moralno ne le nepremagana, temveč zares-ovor in vzgled hlabrega odpora in neupogljivega junaštva. Ako sprejmemo nazor, da obstoji neka idejna sila, ki predstavlja narodovo dušo — potem mora-mo priznati, da ima Jugoslavi-ja v sebi ogromen zaklad te si-le. Jugoslavija je okupirana — toda le deloma zares zasede-na — od nacistov, Italijanov in Bolgarov. In povrh tega še od Madžarov. In vendar Jugosla-vija še vedno živi. To je čudež-velik čudež, kajti jugoslovanski narod krvavi iz tisoč ran.

"Nemci so si nabrali talev in so jih poklali. Nemci so po-tušili vasi in celo mesta. Nem-ci so sistematično vodili vojno iztrebljevanja proti Srbom, ka-kor jo vodijo proti Židom in Poljakom. Toda Jugoslavija se še vedno bori in nobena stvar ne bo nikdar zlomila nje-ne volje.

Zastoj bi bilo raziskovati to povest. — To silno zaplteno po-vest o kraljestvu južnih Srbov. Toda eno smemo reči: v Jugo-slaviji se narod bori proti asi-šu. Največji del odpora nosi-ta moštvo generala Mihajlovi-ča in partizani. Žrtve so bile neverjetne. Naj navedem par števil: 750.000 Jugoslovancev je do danes že poginilo za do-movino, 200.000 jih je bilo de-portiranih v nacistično Nemčijo, da tam kot sužnji tlačanijo v tovarnah. A 200.000 jugoslo-vanskih vojakov umira v ujet-niških taborih na Nemškem in v Italiji.

Slovenija s približno milijon-om prebivalcev je bila deci-mirana. 75.000 so jih pregnali iz njihovih domov in jih poslali v izgnanstvo, nadaljnjih 30.000 je bilo deportiranih v Srbijo, 8.000 otrok so ugrabili njho-vim staršem, in nadaljnjih 40.000 je bilo "izgubljenih". Vsak dan se odpirajo novi gro-bovi.

Števila žrtve na Hrvaškem se ne da prečiniti. Vodilne o-sebnosti so pregnali iz dežele v kateri gospodarijo plačanci fa-šistov. Večina Hrvaške je po-stala bojišče. Nemci so jo pro-glasili za "ozemlje vojaških o-peracij." Marjonetni vladar je morilec kralja Aleksandra in francoskega ministra za zu-nanje zadeve Barthou-a. Ante Pavelić poslužno orodje v ro-kah nacistov. Nikjer v Jugo-slaviji ni odpor tako silovit, kakor na Hrvaškem.

Slovenijo germanizirajo — oni del, katerega so prevzeli Italijani, pa italijanizirajo. Isto se dogaja v Dalmaciji, kjer živi tri odstotke Italia-nov — fašisti zdaj navajajo 93 odstotkov. Italijanski Heyd-rih v Dalmaciji, neki Giovan-ni Savo, je bil ubit v Splitu.

Povsod je odpor — organi-ziran in neorganiziran. Naj te-borbeno Jugoslovane hrabri za-vest, da jih zavezniški ne bodo pozabili. Jugoslavija mora prenašati dejanske in duševne

preizkušnje, kakršnih svet še ni videl — nikdo ne more dvo-miti o tem, da se bo Jugoslavi-ja znova dvignila iz razvalin, demokratično in socialno pravična moderna država ki bo so-delovala z vsem svetom, z onim delom človeštva, ki se je posve-til istim idealom.

V praktičnem pogledu bi bi-la Jugoslavija idealen postran-ski vhod v Evropo. Zavezniški bi tam našli na mestu in v večji meri nego kjerkoli drugje, bo-jujočega se zaveznika in izku-šene vojake. Ne vemo še, dali bo Jugoslavija postala boljše v ozadju, toda pot skozi Jugo-slavijo proti Dunaju je lepa in mnogo ljudi misli, da se Hitler in njegova vrhovna komanda bojita, da si bodo zavezniški iz-brali Balkan za eno onih točk, na katerih se bodo spopadli z nacisti na evropskih tleh. Pred približno enim tednom, je Hit-ler poklical bolgarskega kralja Borisa v Berlin — dobro obve-šteni navtrahni krogi so mne-žili, da je Hitler izbral Bolgari-jo za središčno točko obrambe na Balkanu. Teško je reči, ali je uspel pregovoriti kralja Bo-risa, da posveti več bolgarskih narodnih sil vojnemu naporu osi-šča. Toda že srečanje samo, in način kako so ga opisali nemškemu narodu, češ, da po-meni okrepitev postojank osi-šča na Balkanu, nam pove z za-dostno jasnostjo: nacisti vedo, da imajo na Balkanu mnogo slabih točk, morda več nego kjerkoli drugje. Ako bi Bal-kan zopet postal bojišče, bo Ju-goslavija igrala tam velikan-sko vlogo.

Jugoslavija bo prerojena in obnovljena — a priznati mo-ramo tudi, da Jugoslovani to zaslužijo."

Domača fronta

Kako se kupuje.

1. Najprej proučite vredno-sti v točkah (point values) onih jedil, ki jih navadno ku-pujete. Vam v pomoč boste našli "Tabelo vrednosti v toč-kah" razobešeno v štacunah, kjer se poslužujete. Ali se boljše, ako odrezete tako tabe-lo glede mesa in masti iz va-sega časopisa in jo imate ved-no pri roki.

Vzemite knjigo za racijoni-ranje št. 2. kadar greste ku-povat meso, sir, ali druge ra-cionirane stvari, ravno tako, kakor se te knjige poslužujete, kadar greste kupit konzervirano, zmuznjeno, ali sušeno sadje in zelenjavo. Odtrgajte rdeče znamke le v prisotnosti štacu-narja ali njegovega pomočni-ka, ki vam prinese stvari na dom.

3. Ako najdete, da nimate natančnega zneska veljavnih rdečih znamk za kak nakup,

ZNIŽANA CENA za korlačnico SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za

PIANO HARMONIKO

prirejena

korlačnica

"MLADI VOJAKI"

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co. 216 West 18th St., New York

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KISO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v pol-nih barvah, vsega skupaj 56; ce-la vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih rado-vednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera napačna ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladišče svetovnega znanja in podajajo raz-sežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokra-jine in globočino oceanov in jezer, dolgot naj-daljši rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgo-vori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI

V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

ALI VESTE?

Ko kupujete Vojne Hranilne Bonde si prihranjate denar—ga NE darujete!

SEDAJ LAHKO DOBITE
LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A
ZA NAVADNO CENO

\$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$.....

Moje ime

Št., ulica ali Box št.

Mesto in država

Naročite lahko to knjigo pri:

KNJIGARNI
"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK